

БИОБИБЛИОГРАФИЈА АКАДЕМИКА МИОМИРА ДАШИЋА
– друго допуњено издање, саставио Добрило Аранитовић,
Подгорица, 2015, стр. 270.

Изашло је у издању подгоричког ЦИД-а друго допуњено издање „Библиографије академика Миомира Дашића“ које је саставио и припремио за штампу Добрило Аранитовић, аутор цијелог низа библиографија бројних угледних аутора. Уредник издања је Драган К. Вукчевић, рецензенти су научни ауторитети академици Владо Стругар, Ненад Вуковић и проф. др Мато Пижурица.

Дјело које под овим насловом Добрило Аранитовић нуди читаоцу, представља прије свега свједочанство о Миомиру Дашићу као научнику и истраживачу племенске историје Васојевића, али и Црне Горе уопште. Дашић је истински прегалац чији се дјелотворни дух није мирио с интелектуалном пасивношћу. Оставио је неизбрисив траг иза себе, књиге и радове не само као дуг свом завичају, већ дјело намијењено покољењима, а драгоцјено нарочито будућим истраживачима. Јер он је за своја проучавања користио податке првог реда и факте од несумњиве вриједности, што га је довело до сасвим нових резултата и погледа.

Из Дашићеве библиографије видимо да се посебно залагао за проучавање сјеверног дијела Црне Горе.

Ради се, заправо, о великом простору у оквиру данашње Црне Горе који је, по његовом мишљењу био недовољно истражен, због чега се није могла стећи потпуна представа о значају овог простора у стварању црногорске државе до 1912. године. Како се види из ове научне библиографије, посебан значај за историографију имају резултати које је Дашић постигао у изучавању историје Црне Горе у 19. вијеку. Циљ му је био да објасни како је током деценија ослободилачке борбе конституисан њен државни простор. Проучавајући 19. вијек црногорске историје, Дашић је унио значајну методолошку новину у историографију Црне Горе. Стварање државе и ширење њених граница не посматра кроз призму Старе Црне Горе, већ тај процес методолошки помјера на проучавање простора изван њених граница, на Васојевиће и околна племена.

Библиографија радова академика Миомира Дашића до сада је објављивана у два наврата. Први пут у часопису Мостови (Пљевља, 1989, стр. 71-118, штампана и као посебан отисак) поводом 35-годишњице научног рада, други пут као Био-библиографија академика Миомира Дашића у издању Центра за издавачку дјелатност (ЦИД,

Подгорица, 2007). Књига о којој је ријеч представља друго допуњено издање претходно поменуте Био-библиографије и њом је компетиран попис највећег броја његових објављених прилога и радова о њему током шест деценија научног рада. Треба ипак напоменути да је изван овог пописа остао знатај број његових рецензија о рукописима многих аутора, као и реферати за избор кандидата у научно-наставна звања на Универзитету Црне Горе или Црногорске академије наука и умјетности, затим мноштво одредница објављених у Српској енциклопедији и одредница рађених за Црногорску енциклопедију које се чувају у Архиву Црногорске академије наука и умјетности. Њихов попис је изостао усљед тешкоћа у њиховом проналажењу, комплетирању, класификацији и опису, али остаје задатак будућих библиографа да трагају за њима јер они такође чине дио његовог креативног рада. Као што видимо Аранитовић је након библиографије академика Дашића која је штампана као посебно издање 2007. године, наставио да га даље деценију прати, а пратиће га и даље.

Библиографија је, наравно, главни дио књиге. Састављена је савршено. Прво њено поглавље су Посебна издања, према редоследу излажења, друго Студије, расправе, чланци, прикази, интервјуи и изјаве у периодичним публикацијама, зборницима радова и монографским публикацијама, треће Уређивачки рад, приређивачки послови и четврто Литература о академику Миомиру Дашићу. Библиографија радова академика Миомира Дашића дјелује импозантно и по свом обиму и по разноврсности. Броји 928 библиографских јединица. Аутор је је-

данаест монографских публикација. Радови из другог поглавља броје око 750 јединица. Радове је објављивао у преко 60 часописа, новина и ревија у југословенским земљама, а поједини научни радови су му публикуани у Пољској, Холандији, Русији, Украјини, Турској, Чехословачкој. Уредник је преко 20 посебних издања и зборника радова.

Из ове књиге видимо да је академик Дашић привлачио и да још увијек привлачи пажњу многих истраживача, чије критике нам аргументовано и зналачки говоре да дјело академика Дашића има трајну вриједност. О дјелу академика Миомира Дашића написано је преко 150 студија, чланака, приказа и других прилога међу којима треба посебно издвојити неколико засебних издања објављених у Подгорици 2008, Бијелом Пољу 2010. и Беранама 2014. године. О његовим радовима су изрицали вриједносне судове угледни и компетентни историчари, филозофи, етнологзи, књижевни критичари и публицисти.

Миомир Дашић је један од најистакнутијих црногорских историчара који је дао огроман допринос развоју модерне науке. Његове написане странице донијеле су право богатство чињеница, оригиналних погледа, вјештих упоређења, убједљивих закључака. Дашић је радан и плодан писац који је на више хиљада страница обрађивао политичку, привредну, правну и културну историју знатног дијела данашње Црне Горе. Он је упоран истраживач наше прошлости, зборник досљедног и бескомпромисног трагања за истином, који је уједно успјешно пратио развој историографије код нас и у иностранству, интензивно пратио издавачку продук-

цију, писао критике и осврте, подстицао младе научне кадрове. Његове монографије о Васојевићима, Шекулару и Ровцима представљају капитална дјела црногорске историографије. Зато је природно да обиман и тематски разноврстан научни опус односно стваралаштво истакнутог научника и рекао бих истинског историчара прати богата библиографија. Књига коју је приредио Добрило Аранитовић је и свједочанство активности једног члана Црногорске академије наука и умјетности. Она је заправо јединствен био-библиографски запис о Дашићевом животу и стваралаштву.

Први дио списка је биографија Миомира Дашића. Добрило Аранитовић излаже занимљив и надасве поучан животопис, избјегавајући при томе ризик прејаких и патетичних пригодних ријечи. У његову биографију вјешто је аутор уградио дубоку породичну традицију и историју његових Роваца и племена Шекулара, одрастање, школовање. То је биографија професора Више гимназије у Берама – од 1954. до 1962. године, а од 1962. до 1972. године и њеног директора. Десетогодишњи период руковођења овом гласовитом гимназијом оцијењен је као најзначајнији у њеној богатој историји. Док је био директор биран је за посланика Скупштине Социјалистичке Републике Црне Горе (1963-1967) и члана Републичке конференције Социјалистичког савеза радног народа Црне Горе, а касније у два мандата и Савезне конференције. Крајем 1972. године прелази у Подгорицу, гдје је до 1978. године руководио Сектором за међународну културно-просвјетну и научну сарадњу у Републичком заводу за међународну сарадњу. Истовремено по позиву би-

ран је у звање професора више школе на Педагошкој академији у Никшићу. Активно је учествовао на припреми отварања факултетских студија историје на новоформираном Филозофском (Наставничком) факултету у Никшићу на коме је биран за ванредног (1981) и редовног професоре Универзитета Црне Горе (1985). Обављао је дужност председника Вијећа одсека за историју и географију на Филозофском факултету и предавао предмете Увод у историјску науку са основама помоћних историјских наука и Историја југословенских народа у новом вијеку. Био је и председник Удружења универзитетских наставника и других научних радника Црне Горе (1982-1989) и члан Председништва Савеза универзитетских наставника и других научних радника СФРЈ. Од 1974. до 1979. године био је председник Друштва историчара Црне Горе, а од 1979. до 1985. члан Председништва Савеза историчара Југославије. Од 1985. до 1989. године био је председник Савеза историчара СФР Југославије, а функцију председника Савеза историчара Савезне Републике Југославије обављао је од 1994. до 1999. године. Миомир Дашић је изабран за дописног (1991) и редовног (1997) члана Црногорске академије наука и умјетности. Од 1992. до 1996. године био је секретар Одјељења друштвених наука ЦАНУ а потом (1997-2001) њен потпредседник. За научни рад и постигнуте резултате академику Дашићу је одала признање и Руска академија природних и друштвених наука избором за њеног иностраног члана 1998. године. Обављао је и бројне друге функције, а за постигнуте научно-просвјетне и културне резултате добитник је више признања, одлико-

вања и награда, међу којима и Награде 21. јул, Награде 17. јул, Награде 30. септембар.

Омиљен као личност и високо уважаван као историчар плијенио је својом културом. Чак и у текстовима полемичке интонације академик Дашић је демонстрирао особену културу духа, личну културу и етику мјере. Дух толеранције, уз сучељавање

аргумената, зрачи из његових полемика.

Завршићемо са ријечима академика Влада Стругара: Добрило Араниновић је изврсном прегледношћу саопштио биографске појединости и доследно осмотрио главне научне радове Дашићеве, али и приказе о књигама Миомира Дашића, које су написали универзитетски професори историје.

Др Жарко Лековић